

Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. În străinătate pe un an 200 lei.

Deasupra abizului

(VEZI EXPLICAȚIA ÎN TEXT)

Activitate studențească

Studentii vâlceeni au scos o revistă pe care vor s'o scoată regulat, la întâi și 15 ale fiecărei luni. Salutăm cu bucurie și revista aceasta, cu atât mai simpatică, pe cât se înfățișează de timid, precum întâmpinăm cu voce bună biruințele aceluia de a eși în lume cu cuvântul scris.

O revistă, scrisă de studenți, ne aduce în minte toată povara traiului studențesc, pe care totuși o împrăștie dorința de a fixa gândul înflorit în litera tiparului.

O revistă studențească înfățișează sentimentalitate tânără și energie spornică; dar mai mult decât orice ea dă dovada acelei admirabile pătrunderi că tot binele, tot frumosul se împrăștie, se impune și asigură propășirea, prin culturalitate.

De aceea, în voioșia primirii revistei studenților vâlceeni intră un mare coeficient de iluzii, pe care ni le procură năzuința studenților de a scrie.

Intre două mese sărace sunt cursuri aride, e grija de bibliotecă, e nevoia de a fi la curent cu publicațiile de specialitate și cu știrile zilei; dar mai e și nevoia de reculegere

când gândurile își caută eșirea și așezarea în șpalturi tipografice.

Disciplina sufletescă se obține în genere prin munca scrisului. Ea singură silește rânduirea cunoștințelor ca să poată fi și altora transmise; ea singură determină acea trebuință organică de a-ți răspunde tu singur la întrebările nedumerite, de a-ți echilibra vorba care să corespundă stărilor, de a-ți fixa emoția ca să se potrivească aprecierii.

Studentii mai mult vorbesc. E ceva propriu vârstei: e caracteristica avântului, e necesitatea sbuciumatei lor năzuinți de a despica zidul vremii care le stă înaintea. Și când studenții sunt siliți să statornicească un făgaș diriguitor de gând și conduită, după valorile de vorbă, după furtunile de doruri, după viforul de chemări cărora își dau seama că trebuie să corespundă energiile lor, atunci se așază să scrie. Și scriu la început, greu, scriu cu chinuri, dar munca stăruitoare izbutește totdeauna.

Și de aceea spunem că o revistă studențească e o faptă bună.

H. Scurteș

Părăsita

— Urmare și stăruiri —

Dânsa prindea toate sunetele apei în doine cari povesteau istoria întregă a neamului și le repeta cu o macetrie rară.

Intr'o seară Milița în picioare pe marginea râului cristalin, împresurată de razele mângâietoare ale lunii, învăluită într'o mantie albă, părea o zână. Cântase! Cu fața în sus, cu ochii visători asculta ecoul cânturilor ei. În adevăr de departe veneau sunete stranii și duioase.

Nimic nu se zărea în marea liniște; când deodată apărură în lumina argintie, pe valuri, o plută care aluneca ușor.

Pe plută, în picioare, un flăcău cu hainele albe ca zăpada, cu brăul roșu ca sângele, cu pletele-i negre fălăind în adierea vântului, cânta din caval. Cântece neauzite de fată, cântece cari în suocete dulci și jalnice, spuneau tot ce sufletul ei nu putuse spune. Toate chirerile ei, toate năzuințele ei, toată vraja unui suflet tânăr care nu se cunoaște încă pe el însuși erau spuse în farmecul acelor accente! Pluta se apropia și flăcăul tăcu. Milița într'o mișcare spontană întinse brațele spre cântăreț:

— Cântă! Cântă! strigă ea...

Plutașul opri pluta la mal și artista se sui pe acel pod plutitor; apoi luându-și flautul, începu și ea să spue băiatului înmărmurit, tot ce învățase dela Olt. Unul pe altul se

ascultau. Uitaseră că sunt pe pământ! Nici un cuvânt nu schimbaseră, când Bucur arătă Miliței luna care pierdea la orizont. Zorii zilei se apropiu. Oprind pluta la mal copila descinse și pieri în pădurea unde privighetoarea își spunea și dânsa тайна visurilor ei.

Bucur rezemat pe vâslă, gânditor, e uita după blânda arătare: apoi și făcu cruce și zise: „A fost o fată din Iele!”

Pe tânărul artistă o turburase așa întâlnire. Frumosul flăcău cu pletele în vânt, cu fața de soldat român, cu trupul înalt și mlădios îi frământa minea. Nu putea goni imaginea romantică, și nici nu încerca. Repetă pe vioară cântecele auzite pe plută, și seara la concert, ultimul cânt al ei fu o minune.

Slăbită în puteri, sfârși cel din urmă acord într'un suspin; și căzându-i vioara din mână, își pierdu cunoștința.

În sala întregă, lumea înduioșată se frământa, iar doctorul care îngriji pe tânărul fată, constată că-i era inima bolnavă, și-i recomandă liniște: Liniște! se putea s'o aibă acea liniște în viața ei sbuciumată?...

Milița în visele ei credea că frumosul flăcău era copilul Oltului. Ea nu știa ce este iubirea. Nici mamă nu avea, nici prietene care să-i fi vorbit vreodată de amor! Singură muzica îi șoptise în accente mișcătoare lucruri care făcuse să-l presimtă.

Imagina lui Bucur o avea în minte și în suflet. Un fior de o dulceață stranie o cutremura din cap până în picioare când își reamintea cum stătuse alături de el cântând dumnezește...

Nu se mai dusesse pe malul râului fermecat din seara întâlnirii. Când se gândea să se ducă, simțea o slăbiciune în inimă, ca în seara concertului.

Rătăcea pe cărările pădurilor ascultând freamătul frunzelor și ciripitul păsărilor. Dar păsările în cuibul lor veneau vesele să aducă puilor hrana, și total era o armonioasă împerechere, numai Milița era singură!

Bucur de când văzuse frumoasa arătare, cu toată credința lui că fusese o fată din Iele, venea adesea pe la locul unde zâna duioasă îl fermecase.

Într'o seară Milița atrasă de mreața dragostei descinse pe malul apei. Era în spre amurg, soarele scăpata după munți învăluindu-i într'un zăbranic roșiatic iar deasupra Oltului cerul roșu, liliachiu, plutea ca un nor vaporos. Singură, gânditoare, sta în fața vijeliosului ei prieten. De odată văzu alunecând la vale cinci plute una după alta. Cu inima bătăndu-i cu repeziciune, i se părea că o mână de fier îi strânge pieptul s'o înădușe. Privea cum se apropiu plutele. Flăcăii vânjoși vădeau cu putere, unul fluera; dar așa fluera nu mai auzise fata. Cântărețul o recunoscu. Bucur dete pluta la mal și sări jos. În fața zânei mult dorită, mult visată, sta mut! Dânsa'l întrebă cu glasul tremurând: — Cum fluera așa frumos?

— Din frunză" răspunse el.

Indrăgostiții copii plecară să se plimbe. Tânărul fată simțea o sfârșeală în ființa ei, ceva nelămurit, ne spus de blând!

REMINISCENȚĂ

Poveste duioasă și veche țesută din lacrimi și dor
În nopți fermecate, când ingeri din ceru'nstelat se cobor.
Azi, iarăși frumoasă și tristă în min tea-mi revii ca'n trecut
Dar vesela mea tinerețe și anii-mi senini s'au pierdut
În vâl străveziu de iluzii cu'n tainic avânt mă cuprinzi
În loc de ori care povară îmi dai un vis vecinic să-l port
Cum nu știu tu sufletu-mi cât e de searbecd, de rece și mort.
O! du-te și lasă-mă'n noaptea-mi a dâncă și fără senin
Aceste aduceri aminte acum mă-aduc jale și chin!

Petru Popescu

Pluta aluneca ușor, și soarele care se culcase lăsase în urma lui o lumină slabă care din ce în ce dispărea.

În negura care cuprindea pământul, apele argintii pe care alunecau îndrăgostiții, păreau un brâu sclipitor, imens, pe care plutea un vis de fericire !...

Bucur începu să cânte din frunză: părea că tot freământul codrului, că tot flueratul vântului trecea prin buzele fermecătoare. El se apropie de Milița, și ea tot mai slabă, se rezema de umărul lui.

Nu mai era singură !

Brațul puternic al lui Bucur tremura, și cu sfială îl trecu peste mijlocul iubitei. Ii era frică să nu piară ca o nălucă dacă o atinge-o.

Dânsa cu ochii la cer, cu gura întredeschisă surâdea stelelor: i se părea că stelele o atrag, că trupul tot mai ușor plutește în văzduh !

Bucur atras de farmecul acelei ființe dumnezeiești se aplecă și-și lipi buzele înfocate de ale iubitei. Ea tresări ! Un lung suspin, o lacrimă în ochii strălucitori, apoi nimic ! Flăcăul simți că sub buzele-i fierbinți ale Miliței se răceau ! Ridică capul și o privi. Rezemată de el, cu privirea pierdută în infinit, surâdea..

Milițo ! Milițo ! strigă Bucur. Și o cuprinse toată în brațe. Dar trupul iubitei acum moale, se lăsa greu în brațele lui. Speriat, o culcă, pe plută, apoi începu s'o cheme cu cele mai dulci cuvinte. Nici un răsuns ! Nici un suet ! Nici o șoptă !...

Inebunit de spaimă Bucur puse urechea pe inima fetei: inima nu mai bătea ! De groază și de desperare dânsul blestemă cerul și pământul !..

Apa vijelioasă căra la vale pluta, pe care după atâta fericire, domnea atâta durere !.. Când se încredință flăcăul că n'are în fața lui decât un cadavru, că tot ce era pământesc în sublima arătare pierise; își descinse brăul ca sângele, și legând trupul neînsufletit al Miliței de al lui, se asvârli în valuri.

În zorii zilei se găsi pluta fără cârmaci, iar după două zile trupurile înlănțuite fură pescuite la vale.

În biserița pe pragul căreia fusese găsită blânda copilă, și unde soarta o aduse iar, fură depuse rămășițele ei pământești și ale îndrăgostitului flăcău.

Au fost îngropați pe malul bătrânului Olt, și noaptea una ori, spun oamenii de prin acele ținuturi, că se văd rătăcind pe mal două umbre îmbrățișate cântând duios din frunză !

Eufrosina Pallă

Toți abonații revistelor „UNIVERSUL LITERAR“, „VESELIA“ și „ZIARUL ȘTIINȚELOR“ participă la

MARILE PREMII

pe care Ziarul „UNIVERSUL“ le oferă cititorilor săi.

Mă poartă barca...

— SONETE —

de LEONTIN ILIESCU

*In larg mă poartă barca, mereu în largul zării..
Ca o fecioară prinsă de-a dragostii văpaie,
De valuri legănată și barca mea se 'ndoaie,
Furată și ca parcă de cântecele mării.*

*Cu ramele ca aripi ce undele 'ntretaie
Vâslaşul, fără teamă de umbrele pierzării
Pe ceru 'ntins și verde al nimfelor uitării
Mă leagănă în ritmul visărilor bălaie.*

*Iar valurile cântă un cântec de Naiade...
Le văd... pe albi umeri ce negru păr le cad...
Și'n leneșa privire cât farmec și mister !..*

*Dar ele pier de-odată Naiadele-amăgirii
Și 'n sufletul meu cântă regretele iubirii...
Ce singur între două imensități de cer !..*

SOARELUI

*Te joci voios cu razele bălaie
Și pretutindeni le împrăștii darnic.
Tu, strălucit al omului paharnic,
Cei umpli cupa vieții cu văpaie.*

*Eu uit șiragul zilelor amarnic
Când tu-mi străbași năvalnic în odaie.
Căci tu dai flori superbilor zăvoaie
Să uite omu'n ele cări zădarnic....*

*O, Phoebus ! Zeu etern stăpân în fire !..
Tu-mi răscolești izvoarele visării
Când te înalți sublim de-asupra mării..*

*Cu omeneasca mea închipuire
Te văd atunci — așa-mi răsați din mituri —
Apoteoză — a două infinituri..*

Romain Rolland :

„Colas Breugnon“

Invătasem să iubesc cartea aceasta încă înainte de a o citi; un articol entuziast de al criticului Sanielevici îmi dezvăluise o prea neînsemnată parte din miezul lui „Colas Breugnon“, care avusese totuși darul să mă cucerească. Și cum în librăriile noastre mi-a fost peste putință s'o găsesc, am citit-o în traducerea d-lui Alex. Hodos (editura „Cultura Națională“) și mărturisesc că nu m'am căit de aceasta. Lucrarea e prea bună pentru a avea doar meritul unei traduceri cinstit și cu îndemănare făcută; așa cum e în versunea d-lui Hodos, „Colas Breugnon“ e pe deplin în călătorie în literatura noastră și merită o cât mai largă răspândire în publicul cititor. Și merită aceasta pentru că „Colas Breugnon“ e o carte sănătoasă, sinceră, optimistă și iluminată de dorul de a trăi și de a fi liber și o merită cu atât mai mult cu cât generația de astăzi e pradă nevrotelor și a pesimismului de după război. În scopul acesta a și scris Romain Rolland cartea, să arate că viața e totdeauna bună și că dacă o vedem rea e vina noastră care ne gândim numai la noi și dorim mai mult decât ne este cu putință să avem.

*

În Clamecy trăia la începutul secolului al șaptesprezecelea și în timpul războaielor Ligii un meșter Lemnar cu mâna dibace și cunoscut ca bun de gură și îndrăgostit de petreceri, anume Nicolas Breugnon. Viața nu-și prea revărsase darurile asupra acestui burgon cu nasul turtit și obraji roșii; însurat cu o femeie slabă și cicălitoare, pesimistă și supărăcioasă,

avu patru băieți cari nu-i semănau nici la trup, nici la fire. Toți se mohorâseră, își alungaseră zămbetul și se certaseră între ei din pricină religioasă. Apoi avându-și sălasul în afară de oraș, căci nu se putea împăca cu privirea-i să-i fie împiedicată de zidurile cetății, meșterul Colas suferea mai în fiecare an de pe urma soldaților d-lui de Nevers sau ai altui Genflon: cu care se certa sau era atacat Clamecyul. I se goleau poloboacele, îi piereau o-rătenile, grădina îi era încărcată, cu toate acestea Breugnon stă la chef cu asupritorii, căci dacă tot trebuia să-și piardă avutul, de ce să nu-și piardă cu voie bună ?

Singura bucurie a meșterului-artist, care împodobise galeriile seniorului d'Asnois cu adevărate minuni de daltă, era singura lui fată Martina care-i semăna în tocmă. Măritată nepotrivit, însă cu un burghez mohorit și piperit, cofetarul Floridor. La Martina venea Breugnon când scările „babei“ îl scoteau tot atât de liniștit din casă și aci petreceau amândoi într-o veselie sănătoasă, glumind, înțepându-se, prăvălind snoavele una după alta, râzând cu capetele pe ceafă și întrecându-se în iuțeala și mulțimea vorbelor cu duh. Dela ea plecă să-și viziteze pe cei doi prieteni popa Chamaille și Paillard notarul și începe iarăși dela capăt veselia amestecându-și hohotele cu gălgăitul oalelor de vin. Căci astfel era Breugnon; îi plăcea mâncările pregătite fără grija de a sătuți trupul, vinul gros „muls din tățele dealurilor“, femeile frumoase, meșteșugul său, judecata faptelor și vorbelor de spirit. Totul era bun pînă el însuși și Breugnon îl căuta pentru plăcerea sa, fie ea trupească sau sufletească. Singurul și cel mai statornic bun pământesc e numai libertatea și pe ea o apără fără încetare Colas Breugnon ajutat de o încăpățanată ambiție care îi răpea regretul

lucrurilor făptuite. Și în privința aceasta e cum nu se poate mai frumos episodul „Nevăstuica”, în care Breugnon din tinerețe și-a călcat pe inimă și n'a mărturisit nimic unei fete pe care o iubea și de care era iubit, numai pentru că i se păruse umilitor faptul acesta. Iar când după treizeci de ani o vede scârjelată de timp, suferă dar râde într'una și nu își potolește părerile de rău ale unei vieți pierdute decât departe de „Nevăstuica”, plângând pe un trunchiu de stejar; și a doua zi nu-i mai rămăsese „din tristețea din ajun decât puțină sfârșeală și un cărcel în pulpă”...

Iată că peste puțin însă Colas e atins de ciurma ce ajunsese până sub zidurile Clamecyului. Iși ia atunci câteva cărți vesele și pleacă într-o colibă din afară de oraș, unde răsând cu hohote de glumele galice, certându-se cu ciurma ce-l fărâmiță păntecele în dureri groaznice, trecu o noapte întreagă întrebându-se: „care pe care?” Nu se lăsa răpus de loc și a doua zi prietenii vizitându-l dela depărtare pentru îndeplinirea testamentului el le cere câteva butelii de vin bun vechi și cu ajutorul lor alungă boala. Când se întoarse în oraș însă, auzi că „baba” îi e pe moarte și atunci cu tot răsul lui simți cum îl înecaă lacrimile în gât. Afecțiunea sufletească cumpănește totdeauna în Breugnon dorul lui de viață; nu e deci un materialist egoist și brutalizat.

Impăcându-și soția, care îi cerea iertare de relele ce i le făcuse, e chemat de suspinele Glodiei sugrumată de anghină.

Meșterul își pierde o clipă cumpătul; se roagă, blesteamă, amenință... însăsfârșit fetița e scăpată ca prin minune și bătrâna moare. Stînger, după ce molima trecuse, Colas Breugnon se îndreptă spre casă; bănuită a fi ciurmată burgheziilor îi dăduseră foc. Ca să se liniștească se duse să-și viziteze colecția lucrată pentru sălile d-lui d'Asnois; schilodite, ciuntite, mășgălite de nebulia seniorului gemeau toate bucățile acestea de lemn însuflețite odată de duhul artei. Lovitura era într'adevăr prea mare căci Breugnon era mai înainte de toate un artist și își iubea copil.

Dar dacă s'au dus nu e un motiv să fii vesnic trist. Meșterul se întoarse în oraș, potolește turburările dintr'insul dar, găzduit de fiică-sa Martina nu se simte de sine stătător și se apucă să-și clădească o casă. Grinzile

fiind lînse de poleiu alunecă și-și rupse piciorul. Asta a fost ceva cumpănit pentru dorul lui fără hotare de libertate. Pailhard îi aduce însă un Plutare și pe aripa gândului, jucându-se cu timpul și cu spațiul, alintându-se cu toți „oamenii iluștri”, Breugnon găsește cea mai mare plăcere; cea a cititului. „Nu știam ce comoară găzduiesc în dosul ochilor”.

Iși împacă băietii îndemnându-i să părăsească certurile pentru Ligă și pentru Rege, căci la urma urmei au fost într'adevăr și itegi foarte buni, dar tot mai mult tine la el însuși decât la bunul Henric sau Ludovic Sfântul. Și Colas Breugnon încheie cu necesitatea libertății, ca un precursor al Revoluției din '79: „Fiecare își are locul lui pe care e dator să-l păstreze. Fiecare francez e rege. Și unchișul e stăpân la el acasă”.

Locul restrâns mă împiedică să intru într-o analiză amănunțită a lui „Colas Breugnon”, analiză care de altfel a fost săvârșită fragmentat și în cursul povestirii romanului.

Caracterul său epicurian, urmărind plăcerea, nerespectând nici pe „ieri”, nici pe „măine” iubind libertatea și viața, înrudirea cu eroii lui Rabelais, e vădită. Dar Colas Breugnon nu a fost cu toate acestea un materialist, rezultatul la care se ajunge de obicei ducând o morală epicureică; sentimentele predomină la el, arta îl farmecă, cititul îl înălțue și, ceea ce e minunat de bine prins de Romain Rolland la sfârșitul romanului, în fața unei dragoste adânci și libertatea aceasta individualistă, dacă vrei egoistă, se închină și se mărturisește prinsă.

Nu știu dacă din sumara mea explicație s'a înțeles pe deplin caracterul meșterului din Clamecy: de ceace sunt sigur că e convins față cititorul, e optimismul cărții acestia.

Epicureismul lui Colas e dublat de un admirabil stoicism, cum ne-ar trebui mult nouă astăzi. O resemnare în fața soartei adăogată cu o tinerească încredere în puterea vieții. Și recomandându-l tuturor cu deplina convingere că se va găsi într'insul seva tânără a vieții nouă la care suntem chemați să trăim, încheiu cu cuvintele criticului pomenit la începutul acestui articol: „Citiiți, citiiți pe Colas Breugnon!”

Mircea Eliade

lui când a știut să exprime lucrurile care-l înconjurau legându-le cu cutare sau altă idee.

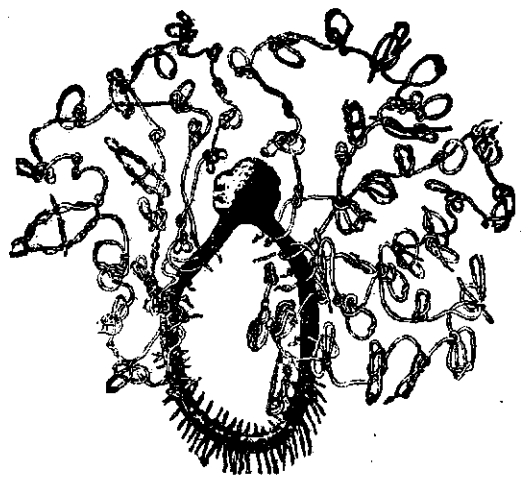
În Biblie întâlnim deseori povestirea cum poporul lui Israel, pentru a-și întări amintirea despre vr'un fapt însemnat se folosea de mari pictoriale

Scrisul figurativ al indianului. În desenul de sus se spune: M'am dus în direcția cutare. În desenul de jos se spune: M'am dus în direcția cutare pentru cinci zile

sau de copaci falnici. Așa, după trecerea celor 12 seminții izraelite prin Iordan, Isus Navi a luat 12 pietre din Iordan și le-a pus în Galgala zicând fiilor lui Israel: când vor întreba mai târziu fii părinților voștri ce însemnează aceste pietre? spuneți fiilor voștri că Israel a trecut Iordanul a-cesta pe uscat.

Scrisul acesta cu obiecte de care aminteste Biblia n'a fost inventat de israeliteni: el era cunoscut de toate popoarele vechi. Papuașii conservă craniile oamenilor pe care i-au mâncat și pe aceste craniile pot povesti principalele episoade din viața lor.

Scrisul figurativ al funcționarilor din Peru, pe franghioare sunt noduri care arată numărul soldaților, a locuitorilor, cantitatea recoltei

Totuși scrisul cu obiecte este și mai expresiv și servește ca o complexitate și dezvoltare a „limbajului cu semnele”. Oare poate fi ceva mai expresiv și mai vorbitor despre războiul pe care un trib îl declară altuia decât trimiterea unui topor însângerat?

FLORI

O! cum ai vrea să fii țărăni
Cum am mai fost și cum voi fi.
Tu m'ai lua în alba-ți mână
Și suspinând m'ai risipi
Pe brazda ta cu flori, Stăpână!

Semințelor ce-ar sta în mine,
Le-și da din sufletu-mi culori
Și te-ai vedea în zori pe tine,
Cea mai frumoasă dintre flori
Prin brazdele de rouă pline.

Te-ai apleca prin flori ușoară
Iar eu cu rouă te-ai stropi
Și în mirosul care zboară:
Ași pune spre-a te adormi
Cel mai plăcut parfum: Fecoară!

O! când te-ai apleca a lene
Zâmbind ca un copil sglobiu:
Te-ai săruta cu flori pe gene
Și ai ofta cu omul viu
Când a-și închide ochii-alene!

F. Voicu

Din cele citite

La începutul începuturilor

Schiță culturală etnografică

— Cum a evoluat scrisul —

Ne folosim zilnic de citit și scris, ni se pare că n'am putea trăi dacă n'am ști să citim și să scriem — totuși sunt mulți cari și azi nu știu ceti și scrie și trăesc cum au trăit străbunii omului, cari nici ei n'au știut ceti și scrie. Nevoia însă de a comunica altuia gândurile sale prin semne, a încolțit în sufletul omului primitiv de timpuriu, numai așa se explică istoria destul de veche a scrisului. Nu de mult am cetit o carte care îmi era necesară pentru studiul scrisului la eopii și care tratează despre Istoria scrisului în decursul veacurilor și este făcută de I. A. Schnitzer. Ea cuprinde date foarte interesante asupra originii și evoluției scrisului care merită să fie relevate într-o publicație așa de răspândită ca *Universul literar*.

Scrisul prin semne, diferite obiecte în natură, ca o artă de a întipări gândurile trecătoare e mult mai vechi decât scrisul cu anumite semne convenționale, litere, etc. De oare-ce omul nu era încă bine stăpân pe vorbirea

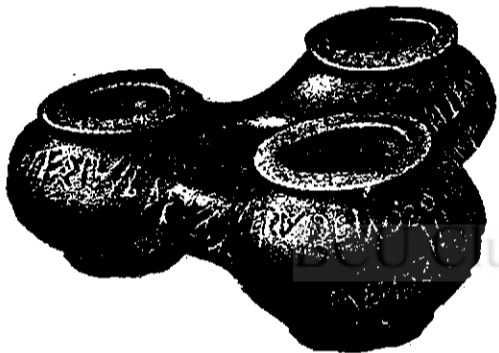
UNUI TRANDAFIR

Prea târziu vii trandafir, ca să-mi spui a lui iubire ;
Pasu-i destinat de soartă p'altă cale s'a 'ndrumat,
Prea târziu mi-arăși acuma strălucita lui gândire,
Un izvor de poezie pentru-un suflet sbuciumat.
Te-oiu păstra doar c'amintirea unei fericiri pierdute
O nălucă,, o visare spre un ideal dorit ;
Răsfoind a vieții-mi carte, ale tale foi căzute,
Vor proba zădărnicia dorului ce-am făurit.

María Opreșcu

Uneori aceste semne conțin o întreagă povestire. Așa negrul-iorub ca să arate unui alt negru că are nevoie de ajutorul și protecția lui îi trimite: o piatră, un tăciune, piper și o semânță prăjită în foc și o capră. Traduse în limba noastră aceste obiecte vorbesc următoarele: sunt eu tare și puternic ca o piatră, dar părerea mea de viitor e neagră ca tăciunile și de aceea teama mă arde ca piperul în cât se poate frigă pe ei semințele, iar haina mea e o cărpa.

Herodot povestește că Darius împăratul persan sosind la gurile Istrului (Dunărea) a făcut șasezeci de no-

Cel mai vechi monument al scrisului latin. Vasul de la Douen găsit în 1880 la Roma

diri pe funie și chemând pe comandantul care trebuia să rămână cu armata lui la Dunăre, i-a spus: *În funia aceasta și fă după cum îți spun, în fiecare zi vei desnoda un nod și dacă la desnodarea ultimului nod eu nu mă voi înapoia să mergi înapoi în Persia!*

Scrisul acesta cu semne nu era o descoperire a țării Persan, de oarece și până la el cei vechi s'au folosit de el. Chinezii s'au folosit de el cu mii de ani înainte. Tot de acest fel de scris se întâlnește în Peru unde funcționarii se servesc de diferite frânghioare legate de o creangă de copac de o formă anumită și făceau pe aceste frânghioare diferite noduri care arătau numărul populației, armatei, recoltei dintr'un ținut anumit, etc.

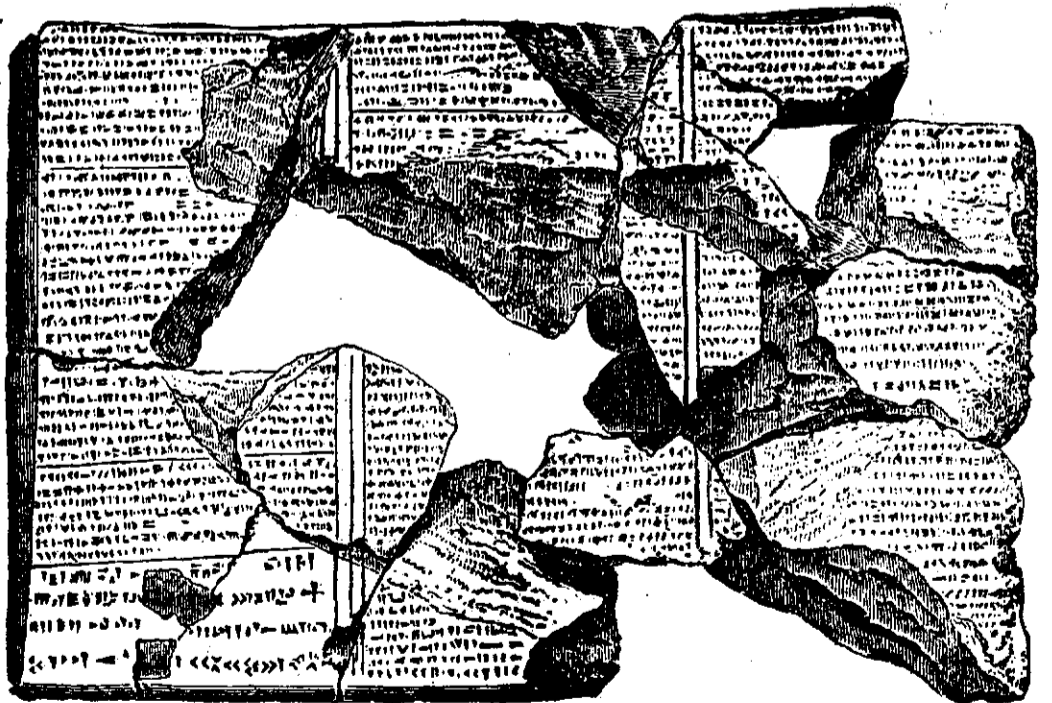
Cu evoluția intelectuală a omului primitiv, scrisul acesta cu obiecte a devenit neîndestulător și cum omul începuse să desemneze pe pereții locuinței sale după natură obiectele și ființele care-l înconjurau, el a înțeles că desenul poate mai ușor și mai cu succes să înlocuiască scrisul cu obiectele,

Aceasta a doua epocă în evoluția scrisului numită și *hieroglifică*, de oarece diferite desemne ale obiectelor sau animalelor indicau anumite cuvinte, urmează după cum vedem prima epocă a scrisului prin obiecte numită și *ideografică* sau *figurativă*.

Scrisul hieroglific a avut o mare dezvoltare la egipteni.

Pe când în Egipt se dezvoltă acest scris hieroglific, la popoarele vecine cu el în văile Tigrului și Eufratului se dezvoltă un scris special numit sagital, de oarece literele aveau forma vârfului unei săgeți, largi la bază și ascuțite la vârf. Scrisul acesta e unul din cele mai complicate din câte cunoaște omenirea și care a servit când va pentru ca omul să-și exprime exterior gândirile. Totuși a fost foarte răspândit în Asia.

Descoperirea alfabetului sau scrisul fonetic cu litere este ultima manifestare în istoria scrisului. Nu se cunoaște exact când a apărut pare a fi fost întrebuințat înainte de Moise. Una din monumentele feniciene pe care se văd inscripții făcute cu litere se referă la anul 380 înainte de scris. Din studiile făcute se crede că primul alfabet a fost al fenicienilor, cu care cei dintâi au făcut cunoștința grecii.

Scrisul în formă sagitală. Placa de lut cu narațiunea chaldeică a potopului

Desăvârșit de către greci alfabetul s'a răspândit foarte repede în lumea veche.

Alfabetul latin se întâlnește pe un

monument vechi care aparținea secolului al V-lea înainte de Cristos și e cunoscut sub numele de vasul de la Douin. Literile de pe acest vas formează trecerea de la tipul etrusc al

Cel mai vechi monument al scrisului fonetic alfabet fenician. Monumentul de pe mormântul împăratului fenician Eschmunazar

alfabetului la cel grecesc și numai pe vasul acesta se constată scrisul semitic de la dreapta spre stânga, de altfel așa au scris și etruscii.

Astfel a fost creat scrisul, care a trebuit să aducă atâtea binefaceri omenirii dar și atâtea bătaie de cap copiilor și li să-l învețe. **Dr. I. D.**

Deasupra abisului

(Vezi ilustrația din pag. 1)

Întâmplarea unui operator de cinematograful

« Incepem cu acea că desemnul nostru nu este un subiect pentru o filmă senzațională, dar o întâmplare reală a unui tânăr englez Harry Siuce-nitch. Iată cum el singur povestește întâmplarea sa: „Câteva luni în urmă mă înapoiam în Anglia după patru spre zece luni de călătorie. În tot timpul acesta am luat *fotografii cinematografice* pentru una din cele mai bune firme engleze și am trăit cele mai variate încercări printre care un incendiu grandios într-o pădure, o furtună pe mare, o avarie a unui vas în largul mării, două catastrofe de cale ferată, câte-va săptămâni trăite între pieile roșii mușcătura unui scorpion în Jamaica și trei acces de malarie. Dar dintre toate aceste întâmplări cea mai grozavă a fost săritura de pe locomotiva căiei ferate din Canada la o temperatură sub zero.

Imi este și acum groază când îmi aduc aminte ceea ce am îndurat. Am făcut călătoria aceasta în vagon de 4 ori și în totdeauna ea s'a prelungit 8 ore. Toate fotografiile făcute în cele trei călătorii au eșit rău, de aceea m'am hotărât să fac o a patra călătorie dar care era să mă coste viața. Iată cum s'a întâmplat:

Pentru ca să obțin fotografii bune a peisajilor din munții stâncoși ai Canadei trebuia să așez aparatele înaintea locomotivei. Cum așezarea camerilor de fotografiat acolo, fără prezența mea n'ar fi folosit la nimic, trebuia să mă așez și eu acolo. Pentru aceasta pe partea dinainte a locomotivei mi-au făcut o estradă de lemn îngustă. Pe această estradă mi-am așezat aparatele și m'am așezat și eu aplecându-mă când spre un aparat, când spre altul. Ca să mă țin pe estrada aceasta nu era lucru ușor, de oarece locomotiva mergea cu o iuteală nebună, ca toate trenurile americane, iar de ținut n'aveam de ce că mă țin. Puteam numai să mă reazăm cu spatele de pieptul uriaș al locomotivei.

Când trenul a părăsit gara și locomotiva a luat toată viteza, mi s'a părut că zob prin aer întru întâmpinarea tuturor stâncilor și arborilor care într-o fugă zmintită alergau spre mine. Dar când au trecut cele din-tâi minute, a dispărut și senzația aceasta îngrozitoare și m'am apucat să prind grupurile pitorești a stâncilor, pădurilor, căutând în ori ce chip să nu deger. Când locomotiva alerga cu 90 kilometri pe oră, curentul rece al aerului îmi tăia obrazul ca un briciu ascuțit. Când făceam curbe cu locomotiva eram aruncat când la dreapta când la stânga așa că îns-

NAUFRAGIUL

— MONOLOG —

Intr'o zi, domnul Costache, negustor foarte cinstit.
Stând trântit după mâncare s'apucase de citit.
Răsfoind ale ziare, căuta cu voluptate
Să mai afle, pe 'ndelete, toate cele întâmplare:
Furturi, crime, bazaconii, felurite grozăvii;
Ii plăcea să și treacă vremea cu astfel de istorii.
Dar, d'odată ncremenește și la ochi se freacă bine:
Mai citește, iar citește și să creadă nu, nu i vine
Ce se spune într'un articol care astfel se rostește:
„O depeșă ce primirăm din Constanța ne vestește
„Că vaporul Meteorul de o stâncă s'a isbit;
„Pasageri, matrozi, bagaje, tot în valuri a pierit”
— A pierit, îngină dinsul, apierit! A, va să zică
„S'annecat în marea Neagră și drăguța mea Mândică!”
Jalea lui ca să pricepeți se cuvine să vă spui,
Că cu acest vapor plecase și soția dumnealui.

— S'annecat! Dar cine-o puse să se ducă fără mine.
„Căci muream și eu cu dânsa, și era cu mult mai bine,
„Ce mă fac eu, lume bună, fără ea, vai, ce mă fac?
„Ah, că-mi vine să-mi sparg capul, să-l plesnesc de ziduri, păcat!
„Toată-averea care-am strâns-o de pe urma ei îmi vine.
„Era vrednică ce-îdreptul, și ținea prea mult la mine.
„Da, prea mult!... E însă sigur, foarte sigur, că-i așa?
„Nu-i minciună ce se spune la gazetă; nu cumva?
„Ș'apoi, dacă-i sta o clipă ca să-ți dai cu socoteală.
„Trebuia vaporu-acesta să ne dea d'asa scrînteală.
„Cine-i puse să-l boteze cu-asa nume? Tutulor.
„Le e cântecul în minte: A pierit ca meteor!
„A pierit dar și, cu dînsu, s'a dus draga mea Mândică.
„Rău îmi pare. Dar, la urmă dacă-i vorba: cine strică?..
„Uite-avea cusurul ăsta, uite-avea acest păcat.
„Și de câte ori cu dânsa în zadar nu m'am certat?
„Era groaznic de festoasă, îndărătnică la toartă;
„Când zicea o vorbă dânsa, n'o scoteai din ea nici moartă.
„Da, nici moartă, cum și este; vai, și cât mă ciocălea.
„O, avea cusururi multe răposata, zău avea!...

„Eu atâta știu că'n pace sufletul mi-e, n'am mustrare,
„... spuneam să stea acasă; nu, pe mare și pe mare?
„... să se sature acuma, a dat peste ce-a voit
„Și, la urma urmii, iacă, e mai bine c'a murit.
„Las că știe el ce face Dumnezeu, câte odată:
„De când mîntea către Olga și privirea mi-e'ndreptată?
„Ah, ce nostimă-i drăcoasa. Corpul ei dumnezeesc,
„Cum doream acum, în fine, am să-l strâng, să-l pipădesc
„Nu e vorba, și Mândica era nostimă odată.
„Da, mi-aduc aminte, Doamne, căd era la mă-sa față!
„Inșă, știu, vorba aceea, a mers dânsa cât a mers,
„Acum an i-o preschimbare într'un ban de vreme șters!..

„A plecat cu Meteoru; foarte bine, foarte bine!
„Voi pleca și eu în lume cu Olgața după mine.
„Voi pleca, dar nu pe mare, ci pe drumul sănătos
„Care-acuma înainte-mi se deschide prîncios;
„Da, pe calea fericirii... Sufle vântul, pânza salte,
„Să te văd, Costache dragă, să trăești și tu încalte!”

Dar în uză de odată, cineva a ciocănit
Și în prag, ca o fantomă, ea, Mândică'a răsărit.
El o vede, o privește, dar îi pare că visează,
Pe când dânsa'ndușoasă într'ast chip îi cuvintează:
— Domnul cel a tot puternic pentru tine m'a păstrat;
„Din furtuna ce se 'ntîinse furioasă peste mare,
„Din grozavul naufragiu, dela sigurăperzare.
„Numai eu, ca prin minune, singurică am scăpat!...

tinctiv mă apucam cu mâinile de picioarele aparatelor mele cari erau fixate pe estrada de lemn. După cât-va

timp și picioarele și mâinile înlătură cu desăvârșire.

In tot timpul acestei călătorii tre-

nul s'a oprit de șase ori și de atâtea ori mașinistul mă readucea la viață cu ceai și îmi spunea cu îngrijire :

— La ce îți trebuie toate astea ? Ascultă-mă pe mine, lasă-le dracului și vino cu mine, până ce nu vei îngheța cu totul !

Drumul mergea tot timpul prin munți, dar într'un loc era mai ales periculos, căci trecea aproape de marginea prăpăstiei. Când ne-am apropiat de locul acesta mi s'a făcut făcut rău, capul mi se învârtea și vedeam negru înaintea ochilor. Tocmai în momentul acesta locomotiva făcu brusc spre dreapta, eu nu m'așteptam la zguduitorul ce urmasă și nu m'am putut ține la locul meu și am zburat de pe estrada mea drept înainte.

Dar pe când zburam, instinctiv am putut să m'apuc cu mâna de unul din picioarele aparatului meu. Când cu mâna mea înghețată am pătuit că piciorul aparatului de care mă țineam e solid, fără să-mi dau seama am strigat : Trăesc !

Dar mult puteam să mă țin așa ? Să fac cunoscut situația mea critică mașinistului nu era posibil. El singur nu mă putea vedea dela locul lui. Nu îmi rămânea decât să mă țin mai tare de piciorul salvator al aparatului meu și să mă gândesc la un mijloc de scăpare.

Trenul în timpul acesta zbura și eu pierdeam cele mai frumoase vederi, pe lângă care treceam, numai vorbesc de pericolul la care mă expuneam. În fine am decis, că trebuie

singur să mă scap căci nimeni n'are să mă vadă și nimeni n'are să mă scape.

Atunci cu băgare de seamă întinsei mâna dreaptă și luai cu amândouă mâinile piciorul aparatului. În timpul acestei operații involuntar aruncaii privirea la abizul care se desfășura la trei pași de mine și aci, aci era să mă prăvălesc. Dar conștiința pericolului dă puteri ! Balansându-mă puternic dintr'o parte într'alta, încet și cu băgare de seamă îmi ridicam corpul spre estradă. Când în cele din urmă m'am pomenit pe platforma locomotivei, tremuram tot dar nu de frig ci de conștiința că abia am scăpat, și prin minune, să nu cad în abisul deschis...

Când trenul a sosit în gară, corpul meu, mâinile și picioarele erau în lemnite, nu mai simțeam nimic. M'au dus la un hotel și m'am pus într-o baie caldă, care cu ajutorul unui pahar de *whisky* m'a readus la viață.

Am dormit după aceasta timp de două zeci și patru de ore fără să mă trezesc, sunt însă convins că nu voi uita niciodată ceea ce am îndurat balansându-mă deasupra abizului timp de câteva minute.

Dr. I. D.

CAREȚI
la toate librăriile
O Cățătorie în Suedia
 de STELIAN POPESCU
 — PREȚUL LEI 20 —

Cărți noi

Republica ceho-slovacă de I. St. Ioachimescu și A. Kudrnac.

Ca să răspună dorinței tuturor, cari simt îndatorirea să cunoască țara vecină și amică, Cehoslovacia, cartea d'lor Ioachimescu și Kudrnac e foarte bine venită, fiindcă e mai mult o lucrare de informație sigură, cu caracter didactic.

Dar observația cea mai justă, pe care o putem face, după ce am citit această lucrare, se îndreaptă către reprezentanții autorităților noastre.

Cartea aceasta e o lucrare de propagandă, pe care așa de bine știu s'o facă Cehoslovacii despre țara lor ;

Dar noi ?

Mantu Lucia, Minia, ur. (s.d.) și impresii.

Ce pitoresc scrie Lucia Mantu !

N'aș sta la îndoaială să spun, că scriitoarea acesta, așa de personală, înzestrată cu atâta putere de observație și cu un minunat talent liric, este cea mai scriitoare dintre scriitoarele noastre.

Are concentrată toată dușoia feminină și o mare doză de umor, pe care-l face să scânteieze istețimea observației.

„Domnul Katz”, „Busoficul” sunt bucăți, care onorează volumul scriitorilor cu nume fixat în literatură.

Bart.

GEORGETA DUCREST

AMINTIRI DESPRE IMPARATEASA IOSEFINA

3

Traducere de CONST. A. I. GHICA

CAPITOLUL III

Castelul din Navarre. — O prezentare la Curtea Josefinei.

Am plecat în cele din urmă dela Geneva pentru a ne înapoi la Paris. Am păstrat o amintire neștearsă a șederei mele în acest oraș unde am petrecut atâtea clipe plăcute.

După ce ne-am odihnit câteva zile la Paris, ne-am gândit să facem o vizită Impărătesei, care stătea atunci la Malmaison. Dânsa ne-a primit mai bine chiar ca la Geneva și ne-a spus că dorea cu orice preț să stăm cu dânsa câteva luni la Navarre⁽¹⁾, unde trebuia să se ducă în curând. Nra pe la sfârșitul lui Noembrie și cu toate că doream să stăm la Paris care era în toiul petrecerilor, am rugat pe mama să primească. Majestatea Sa conveni atunci că de'ndată ce va fi instalată ne va comunica

spre a putea veni să stăm cu dânsa.

La 4 Decembrie, am văzut sosind o caretă, trasă de 6 cai și prevăzută cu monograma imperiului. Impără-

D-na de Montesson (de Belliard)

teasa dusesse atât de departe bunăvoința în cât ne-a trimis și o cameristă pentru ca să ne pună oare cum în curent cu viața dela Navarre. Numi venea să cred ochilor, văzând un echipaj atât de frumos și mă bucuram asemenea unui copil, de a călători într'un chip atât de luxos. De-aceia m'am urcat cu o bucurie nemărginită în careta aceasta elegantă care ne-a dus cu o repezițiune următoare la destinație, unde am sosit a doua zi la ora opt dimineța.

De oarece nu trăisem nici odată la curte, mă simțeam nespuse de emoționată.

De 'ndată ce am ajuns la curte am fost conduși în camerele care ne-au fost rezervate.

Dna Avrillon ne-a comunicat că Impărăteasa ne va primi a doua zi, fiind că dorea să ne odihnim. Am răsuflat ușurată gândindu-mă că ar veam o zi întreagă pentru a mă pregăti pentru recepție.

La Malmaison nu mă simțisem stânjenită, fiind că salonul era plin de lume.

A doua zi, d'na d'Andenaide⁽²⁾ ne vesti că Impărăteasa dorea să ne

¹⁾ Domeniul din Navarre era situat într-o vale înconjurată de dealuri la 2 km. de Evreux. Napoleon căutând o reședință pentru Josefine care să nu fie prea departe de Paris, alese domeniul acesta.

²⁾ D-na de Lalaing d'Andenaide, soția unui fost șambelan dela curtea din Bruxelles, ocupa azi postul de doamnă de onoare onorifică.

Câteva hazuri

Copiii teribili

O inspecție

— Domnul așteaptă în zădărie pe papa.
— Nu se mai întoarce ?
— Nu !
— De ce ?
— Dacă nici n'a plecat !...

— Ei cum găsești flăcăule mâncarea ? E bună ?
— Excelență, d-le Colonel... eu mănânc la restaurant.

Madă. Auzind cuvintele acestea nu mai știam ce să mă fac. D-na d'Ardenarde care era o femeie foarte bună și care se vede că ghicise temerile mele mă încurajă cât putu mai mult.

În cele din urmă am trebuit să merg. Am străbătut o anticameră plină de lăcei, apoi am intrat într-un salon și în sfârșit într'un alt salon unde se afla Majestatea Sa care juca o partidă de cărți cu d. Boudier, episcopul din Evreux.

După ce am fost prezentate Împărătesei, am mai fost prezentate deremenca Contesei d'Arberg, a cărei nobilă și frumoașă figură ar fi fost nespuse de impunătoare, dacă demnității n'ar fi fost temperată de o expresie plină de bunătate.

În epoca divorțului Contesa nu voise să părăsească pe Josefina și Împăratul mișcat de dragostea și devotamentul ei o numi doamnă de onoare în locul d-nei dela Rochefoucauld).

Împărăteasa ne-a primit cu o grație desăvârșită care mi-a alungat imediat sfiala.

De altfel tot programul zilei. În fiecare Duminică ne duceam să ascultăm liturghia pe care o oficia d. de Barral. Dejunul avea loc la ora zece ; trebuiau să fim în salon înaintea Majestății Sale care era de o exactitate minuțioasă și care în privința aceasta avea principiul lui Ludovic al XVIII-lea că exactitatea este politețea regilor. Majestatea Sa se ducea apoi numai decât în sufragerie.

Dejunul ca și masa de seară erau foarte simple. Fiecare persoană avea un fecior la dispoziție. După ce se sfârșea masa feciorul care ne servea prezenta un bol albastru cu un pahar plin cu apă caldicioasă pentru spălarea gurii.

Un locuitor din Evreux, invitat la masă crezu că e uzul să bea apă caldă. Ceia ce făcu fără să stea o clipă pe gânduri. S'a răs mult ne socotea la masă.

Pentru a evita astfel de neplăceri, mă hotărâsem să nu iau nimic la masă. D-na d'Arberg obsesivând aceasta m'a întrebat foarte binevoitoare dacă aveam de gând să mor de

foame. I-am mărturisit că temându-mă să nu comit vre-o gafă preferam să mănânc pâine goală în odaia mea. Dânsa răsese mult și a doua zi povesti totul Majestății Sale care dădu ordinul să mi se ducă în fiecare zi în odaia mea un pui și o sticlă de vin de Malaga.

(Va urma)

Șovietele și filatelia

Rusia bolșevică care a monopolizat comerțul cu timbre a scos un interesant ziar filatelic tipărit în 2 limbi, rusește și englezește intitulat: *The soviet philatelist*.

Conține articole bine documentate, asupra poștei din Batumi în timpul ocupației. Istoria capitulațiilor din Turcia ; falsificările de surchaje a mărcilor din Ucraina etc.

NOUILE PREMII FILATELICE

ALE

UNIVERSULUI LITERAR

— Pe luna Mai 1924 —

CUPON No. 3.